

Dal nám Písmo: Základy interpretace

Lekce 1

Úvod do biblické
hermeneutiky

Manuskript

Biblical Education. For the World. For Free.

© 2012 by Third Millennium Ministries

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována v jakékoli formě nebo jakýmkoliv způsobem za účelem zisku, s výjimkou stručných citací pro účely recenzí, komentářů nebo vědecké práce, bez písemného povolení vydavatele, Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

Pokud není uvedeno jinak, všechny citáty z Písma pocházejí z Českého Studijního Překlada. Použito se svolením KMS a Nadačního fondu ČSP.

O SPOLEČNOSTI THIRDMILL

Thirdbmill je nezisková evangelikální křesťanská služba, která byla založena v roce 1997 a jejímž cílem je poskytovat:

Biblické vzdělávání celému světu zdarma.

Naším cílem je nabídnout bezplatné křesťanské vzdělávání státním pastorům a křesťanských vedoucích po celém světě, kteří nemají dostatečné vzdělání pro službu. Tento cíl naplňujeme tím, že vytváříme a celosvětově šíříme bezkonkurenční multimediální seminární kurikulum v angličtině, arabštině, mandarínštině, ruštině a španělštině. Naše lekce jsou také překládány do více než tuctu dalších jazyků prostřednictvím našich partnerských služeb. Učební plán se skládá z graficky zpracovaných videí, tištěných instrukcí a internetových zdrojů. Je navržen tak, aby jej mohly používat školy, skupiny i jednotlivci, a to jak online, tak ve vzdělávacích komunitách.

V průběhu let jsme vyvinuli vysoce nákladově efektivní metodu tvorby oceňovaných multimediálních lekcí s nejlepším obsahem a kvalitou. Naši autoři a redaktori jsou teologicky vzdělaní pedagogové, naši překladatelé jsou teologicky zdatní rodilí mluvčí cílových jazyků a naše lekce obsahují poznatky stovek uznávaných profesorů seminářů a pastorů z celého světa. Kromě toho naši grafici, ilustrátoři a producenti dodržují nejvyšší výrobní standardy a používají nejmodernější vybavení a technologie.

Pro dosažení našich distribučních cílů Thirdbmill navázal strategická partnerství s církvemi, semináři, biblickými školami, misionáři, křesťanskými vysílacími společnostmi a poskytovateli satelitní televize a dalšími organizacemi. Tyto vztahy již vedly k distribuci bezpočtu videolekcí domorodým vedoucím, pastorům a studentům seminářů. Naše webové stránky také slouží jako distribuční cesty a poskytují další materiály, které doplňují naše lekce, včetně materiálů o tom, jak založit vlastní vzdělávací společenství.

Společnost Thirdbmill je daňovým úřadem uznána jako korporace 501(c)(3). Jsme závislí na štědrých příspěvcích církví, nadací, podniků a jednotlivců, které lze odečíst z daní. Další informace o naší službě a informace o tom, jak se můžete zapojit, najdete na [adrese](http://www.thirdmill.org) www.thirdmill.org.

Obsah

ÚVOD	1
TERMINOLOGIE	1
Biblická hermeneutika.....	2
Hermeneutické procesy	3
Příprava.....	3
Zkoumání.....	4
Aplikace.....	4
VĚDECKÁ HERMENEUTIKA	5
Biblické kořeny	5
Příklady	6
Priority.....	8
Příprava.....	8
Zkoumání.....	9
Aplikace.....	9
ZBOŽNÁ HERMENEUTIKA	10
Biblické kořeny	11
Příklady	12
Priority.....	14
Příprava.....	14
Zkoumání.....	16
Aplikace.....	17
ZÁVĚR	18
PŘÍSPĚVATELÉ	19

Dal nám Písmo: Základy interpretace

První lekce

Úvod do biblické hermeneutiky

ÚVOD

Všichni víme, že malé děti si často myslí, že vědí mnohem víc, než ve skutečnosti vědí. Pozorují své matky při vaření, trochu jim pomáhají a domnívají se, že toho umí dost na to, aby to zvládly samy. Pozorují otce při práci, jednou nebo dvakrát si na to zahrají a myslí si, že vědí všechno, co umí jejich otcové. Dříve či později však děti obvykle zjistí, že se toho musí naučit mnohem víc, než si kdy dokázaly představit.

Dospělí bohužel často dělají stejnou chybu, i když jde o něco tak důležitého, jako je výklad Bible. Většina z nás čte Bibli pravidelně; někteří z nás tak činí již mnoho let. Často se tedy domníváme, že o výkladu Písma víme dost na to, abychom se do toho mohli pustit. Výklad Bible je však jednou z těch věcí, které se mohou zdát mnohem jednodušší, než ve skutečnosti jsou. A když věnujeme čas tomu, abychom se důkladně zamysleli nad tím, co výklad Bible obnáší, často zjistíme, že se musíme naučit mnohem více, než jsme si kdy dokázali představit.

Toto je první lekce z cyklu *Dal nám Písmo: Základy interpretace*. V této sérii se budeme zabývat několika zásadními pohledy na biblický výklad a zkoumat způsoby, jak zlepšit naši schopnost porozumět Bibli. Tuto lekci jsme nazvali „Úvod do biblické hermeneutiky“. V této lekci představíme základní rámec pro zdravý a odborný výklad Bible.

Náš úvod do biblické hermeneutiky bude rozdělen do tří hlavních částí. Nejprve se zorientujeme v našem předmětu tím, že si představíme důležitou terminologii. Za druhé se budeme zabývat „vědeckými“ přístupy k hermeneutice, které charakterizují vědecký výklad Bible. A zatřetí se podíváme na to, jakou hodnotu má používání zbožné hermeneutiky ve spojení s tradičními akademickými přístupy. Začněme důležitou terminologií.

TERMINOLOGIE

Nepochopení klíčové terminologie může být velkým zdrojem nejasností v jakékoli diskusi, proto si pro účely naší studie představíme několik termínů. Nejprve se dotkneme toho, co máme na mysli pod pojmem biblická hermeneutika. A za druhé se podíváme na tři hermeneutické postupy. Nejprve se podíváme na pojem biblické hermeneutiky.

BIBLICKÁ HERMENEUTIKA

„Hermeneutika“ je běžné slovo v teologických a biblických studiích, ale v každodenním životě ho často nepoužíváme. Mnozí z nás si jistě všimnou, že slovo „hermeneutika“ pochází z rodiny řeckých termínů, do které patří i jméno „Hermes“, mytologický posel bohů. Samotné slovo pochází z rodiny řeckých slov příbuzných slovesu *hermeneuo*, což znamená „vykládat“ nebo „vysvětlovat“. Když tedy obecně hovoříme o hermeneutice, máme na mysli výklad nebo vysvětlení nějakého poselství nebo sdělení.

Friedrich Schleiermacher, který žil v letech 1768-1834, bývá často označován za otce moderní hermeneutiky. V roce 1819 hovořil o potřebě „obecné hermeneutiky“, jednotné teorie pro porozumění veškeré literatuře. Uznával, že k různým tématům bychom měli přistupovat s jejich vlastní speciální hermeneutikou, ale tvrdil, že všechny hermeneutiky by měly mít společnou metodu výkladu.

Na konci dvacátého století viděli přední vědci potřebu obecné hermeneutiky, protože procesy interpretace se staly důležitým aspektem mnoha oblastí studia. Dnes se hermeneutické diskuse objevují ve filozofii, literatuře a umění. Hermeneutika je užitečná také v psychologii, sociologii, a dokonce i v oborech, jako je fyzika a biologie. K tomuto rozšíření došlo proto, že si mnoho předních osobností těchto oborů začalo více uvědomovat, jak moc jejich disciplíny zahrnují interpretaci významu objektů, které studují.

Jak napovídá název této lekce, zajímá nás především biblická hermeneutika, tedy nauka o výkladu smyslu a významu Písma. Pokud jste někdy četli Písmo, pak jste se biblickou hermeneutikou alespoň neformálně zabývali. Neformální přístupy k Bibli mají velkou hodnotu a tyto lekce budou stavět na tom, čemu většina z nás již rozumí. Přesáhneme však i rámec neformální hermeneutiky a budeme se zabývat druhy otázek, které se dostávají do popředí při akademickém, vědeckém výkladu Bible.

Je užitečné rozlišovat a srovnávat obecnou hermeneutiku a biblickou hermeneutiku. Bible má s obecnou hermeneutikou společné myšlenky: Co dělá sloveso? Co jsou části řeči? Co je to gramatika, syntax atd. Jak zjistíme, co měl autor na mysli, když tato slova psal? Existují však zvláštní pravidla, která se týkají biblické hermeneutiky, a to především proto, že Bible o sobě tvrdí, že je Božím slovem, a jako taková je autoritativní a zjevuje nám Boha. A protože Bůh je jeden a Bůh je pravda, Bible si nikdy neodporuje. A tak jedním z konkrétních aspektů biblické hermeneutiky, který je jedinečný, je to, že se snažíme všechny údaje Písma propojit dohromady za předpokladu, že si neodporují, ale spíše hovoří - ačkoli o rozmanitosti Božího zjevení - také jedno ve shodě se sebou samým.

- Rev. Mike Glodo

Máme-li na paměti, co máme na mysli pod pojmem biblická hermeneutika, měli bychom se věnovat druhému důležitému pojmu, a to hermeneutickým procesům -- hlavním postupům, kterými se při výkladu Bible řídíme.

HERMENEUTICKÉ PROCESY

V tomto seriálu budeme hovořit o třech hlavních hermeneutických procesech: přípravě, zkoumání a aplikaci. Tyto procesy jsou pro biblický výklad natolik zásadní, že každá lekce tohoto seriálu bude spadat do jedné z těchto tří kategorií. Podívejme se nejprve na přípravu.

Příprava

Než začneme vykládat část Písma, probíhá hermeneutický proces přípravy. A to samozřejmě znamená, že se připravujeme opakovaně, protože Bibli čteme a studujeme znovu a znovu. Ve velmi důležitém smyslu je příprava nevyhnutelná, protože nikdo nikdy nepřichází k Bibli jako *tabula rasa* – čistá tabule. Všichni k Písmu přistupujeme ovlivnění různými pojmy, chováním a emocemi. Ať už si to uvědomujeme, nebo ne, pokaždé, když začínáme číst Bibli, mnoho vlivů nás již připravilo na to, abychom s Písmem dobře zacházeli, ale jiné vlivy vytvořily překážky pro zdravý biblický výklad. Z tohoto důvodu budeme v těchto lekcích věnovat cílenou pozornost tomu, abychom se na výklad Bible co nejlépe připravili.

Myslím, že je mnoho věcí, které děláme nebo bychom měli dělat, abychom se připravili na studium Písma... Studium Písma může být tvrdá práce. Jsou detaily, které musíme zkoumat, a je mnoho, mnoho detailů, které si musíme zapamatovat, když procházíme studiem Písma, a také naslouchat Božímu Duchu. A tak se musíme připravit tím, že budeme mít dobré nástroje. Potřebujeme se připravit tím, že budeme mít dobré materiály, které napsali jiní. Potřebujeme se připravit tím, že se budeme modlit a dovolíme Duchu svatému, abychom mu dali svobodu působit v našich životech... Budete naslouchat Božímu hlasu a naslouchat Božímu hlasu pro svůj vlastní život a pak tento hlas předávat i ostatním.

- Dr. Stephen J. Bramer

Kromě hermeneutického procesu přípravy se budeme zabývat také procesem zkoumání. Když mluvíme o zkoumání, máme na mysli soustředění se na původní význam biblické pasáže.

Zkoumání

Při zkoumání Písma se v podstatě snažíme opustit náš moderní svět a pochopit význam částí Bible v době jejich vzniku. Při zkoumání se zaměřujeme na původní význam zamýšlený Bohem a lidskými autory Bible, na samotné biblické dokumenty a na první

posluchače Písma. Kdykoli čteme Písmo, nemůžeme se v mnoha ohledech vyhnout tomu, abychom se do jisté míry zabývali původním významem.

Pokud například zkoumáme Bibli v původních jazycích, musíme brát v úvahu jazykové konvence starověkých hebrejských, aramejských a řeckých textů. I když se opíráme o moderní překlad Bible, je tento překlad založen na hodnocení starověkého významu termínů a gramatických výrazů. V těchto a mnoha dalších ohledech je původní význam biblické pasáže pro její výklad vždy zásadní. Proto musíme věnovat velkou pozornost také procesu zkoumání.

Hermeneutické procesy zahrnují nejen přípravu a zkoumání, ale také proces aplikace.

Aplikace

Zjednodušeně řečeno, aplikace spočívá ve vhodném propojení původního významu se současným publikem. Jakmile pochopíme původní význam, přeneseme se takříkajíc přes tisíciletí do naší moderní situace. Při aplikaci přemýšlíme o tom, jakým způsobem by se Písmo mělo vztahovat na nás jako na Boží lid.

Stejně jako u ostatních hermeneutických postupů se nelze aplikaci zcela vyhnout. I když biblické pasáži porozumíme jen povrchně, přesto ji do jisté míry aplikujeme na své myšlení. Písmo samozřejmě varuje před pokrytectvím, kdy Bibli rozumíme, a přitom se jí neřídíme. V tomto seriálu tedy budeme věnovat velkou pozornost tomu, abychom Písmo aplikovali vědomě a důkladně.

Během těchto lekcí uvidíme, že příprava, zkoumání a aplikace jsou vzájemně velmi závislé procesy. Jeden z těchto procesů můžeme dobře zvládnout pouze tehdy, když se nám daří i v ostatních. Každý má samozřejmě jiné sklony a schopnosti, a proto máme tendenci klást důraz pouze na jeden nebo dva z těchto procesů. Vzájemná závislost přípravy, zkoumání a aplikace nám však připomíná, abychom rozvíjeli své schopnosti ve všech třech oblastech.

Nyní, když jsme si v Úvodu do biblické hermeneutiky vysvětlili některé důležité pojmy, bychom se měli věnovat našemu druhému hlavnímu tématu: vědecké hermeneutice - tomu, jak bibličtí učenci v průběhu staletí přistupovali k výkladu Písma stále více jako k vědeckému cvičení.

VĚDECKÁ HERMENEUTIKA

Biblická hermeneutika měla vždy v té či oné míře vědecký nádech a tato tendence v průběhu tisíciletí rostla, podobně jako v mnoha jiných oborech. Důvod tohoto vývoje je dostatečně zřejmý. Bibli napsali lidé žijící před tisíci lety. V mnoha ohledech tedy s Písmem právem zacházíme jako s jinými spisy starověkého světa. Protože učenci

zpracovávali Bibli s ohledem na její historický kontext, často čerpali z vědeckých disciplín, jako je archeologie, historie, antropologie, sociologie a lingvistika. Stejně jako v těchto a dalších vědeckých oborech aplikovali akademičtí vykladači Písma i na Bibli faktografické neboli racionální vědecké metody.

Abychom pochopili, co tím myslíme, dotkneme se tří otázek souvisejících s vědeckou hermeneutikou. Nejprve poukážeme na oprávněnost tohoto přístupu tím, že si všimneme jeho biblických kořenů. Za druhé zmíníme některé historické příklady, které ilustrují vývoj tohoto typu hermeneutiky. A zatřetí se podíváme, jak tento přístup k Písmu stanovuje určité priority pro procesy výkladu. Nejprve se zaměříme na biblické kořeny vědecké hermeneutiky.

BIBLICKÉ KOŘENY

Lidé žijící v biblických dobách nebyli moderní vědci. To však neznamená, že byli neinteligentní nebo iracionální. Naopak, jejich důmyslné architektonické výtvořiny, rozsáhlé námořní cesty, inovativní zemědělské programy a nespočet dalších kulturních úspěchů dokazují, že lidé v biblických dobách se zabývali fakty a racionálně uvažovali o světě podobně jako moderní vědci.

Z tohoto důvodu by nás nemělo překvapit, že sami bibličtí autoři často vykládali jiná Písma s orientací na věcnou a logickou analýzu. Z časových důvodů si ilustrujme, co máme na mysli, pouze na jedné pasáži. V listu Římanům 4:3-5 apoštol Pavel píše:

Neboť co praví Písmo? ‚Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počteno za spravedlnost.‘ Tomu, kdo pracuje, se mzda nedává z milosti, nýbrž z povinnosti. Kdo však (pro svou spravedlnost) nepracuje, ale spoléhá na toho, který ospravedlňuje bezbožného, tomu se jeho víra pokládá za spravedlnost.(Římanům 4:3-5).

V těchto verších Pavel cituje z Genesis 15:6, kde Bůh „započetl“ Abrahamovi spravedlnost, když uvěřil Božímu zaslíbení. Všimněte si však, jak metodicky Pavel s touto starozákonní pasáží zachází. Ve verších 4 a 5 Pavel pečlivě analyzoval význam slova „připsáno“ nebo „počteno“, jak lze přeložit řecký výraz *logizomai*. Na základě svých znalostí řečtiny tvrdil, že „mzda se nedává z milosti dar, nýbrž z povinnosti“. Poté však poznamenal, že každému, kdo důvěřuje Bohu, tomu se jeho „víra“ - nikoli skutky - „pokládá za spravedlnost“. Na základě této úvahy tedy dospěl k závěru, že Genesis 15:6 naznačuje, že Abrahamovi byla spravedlnost udělena jako bezplatný dar skrze víru. Není těžké si zde všimnout, že apoštol Pavel zpracoval Genesis 15 s pečlivou věcnou a logickou analýzou.

Jak ukazuje tento příklad, bibličtí autoři opakovaně předkládali tento druh pečlivého výkladu Písma. A jejich přístup k Písmu naznačuje, že vědecká biblická hermeneutika má pevné kořeny v samotném Písmu.

S ohledem na biblické kořeny vědecké hermeneutiky se krátce podívejme na některé historické příklady tohoto druhu biblického výkladu.

PŘÍKLADY

V patristickém období byl jednou z nevlivnějších osobností biblického výkladu Origenes z Alexandrie, který žil v letech 185-254 n. l. Jak uvidíme později v této lekci, Origenes šel daleko za hranice vědeckého výkladu, ale přesto se věnoval pečlivým věcným a racionálním analýzám Bible. Jedním z Origenových největších úspěchů bylo například vytvoření *Hexaply*, údajně šestitisícistránkového díla o více než 50 svazcích, v němž Origenes slovo od slova porovnával různé hebrejské a řecké verze Starého zákona. Ačkoli se toto dílo během staletí ztratilo, stále představuje pozoruhodný příklad vědeckého výkladu bible v raných dějinách církve.

Další významné příklady rozvoje vědeckého přístupu k Písmu se objevují po Origenovi. Například Augustin z Hippa, který žil v letech 354 až 430 n. l., se i nadále zaměřoval na pečlivou, často pečlivou faktografickou a racionální analýzu Bible. A v době Tomáše Akvinského, který žil přibližně v letech 1225 až 1274, se v hlavním proudu výkladu Bible v západním křesťanství odrážel vliv racionální, vědecké filozofie Aristotela. Akvinský a jeho následovníci aplikovali na Bibli přísnou empirickou a logickou analýzu.

Bohužel až do tohoto období církevních dějin byla gramotnost nízká a Bible a další knihy nebyly běžně dostupné. Písmo tak mohla studovat jen hrstka privilegovaných. Výsledkem bylo, že církevní autority kontrolovaly, jak Bibli chápou běžní obyvatelé. V této souvislosti však mnozí učenci začali Písmo vykládat ještě sofistikovanejší vědeckou analýzou, odhlédneme-li od nadvlády církve.

Jeden z prvních kroků v tomto směru se odehrál v renesanci. Po dobytí Konstantinopole během čtvrté křížové výpravy v roce 1204 bylo na Západ přivezeno mnoho klasických a biblických rukopisů, které tam byly uloženy. Renesanční učenci se však namísto interpretace významu těchto starověkých textů optikou církevních dogmat věnovali jejich pochopení pečlivou analýzou jejich gramatiky a starověkých historických souvislostí. S pomocí Gutenbergova přenosného tiskařského stroje, který se začal používat kolem roku 1450, se renesanční bádání zanedlouho stalo široce dostupným. A v důsledku toho vlivné osobnosti, jako byl Erasmus, který žil v letech 1466-1536, přivedly mnohé ve své době ke stále vědeckějšímu přístupu k výkladu bible.

Protestantská reformace v 16. století posunula vědeckou biblickou hermeneutiku ještě dále. Po vzoru renesance raní protestantští vůdci jako Martin Luther, Ulrich Zwingli a Jan Kalvín důrazně odmítli nadvládu církevních dogmat nad výkladem Bible. Místo toho zdůrazňovali, že význam Písma by měl být určován na základě analýzy gramatiky a historických souvislostí Bible.

Je důležité mít na paměti, že raní protestanti tento důraz spojovali s dobře známou doktrínou *sola Scriptura*, tedy „pouze Písmo“. Protestanti chápali, že Bible je jedinou nezpochybnitelnou autoritou, nejvyšší autoritou, podle níž je třeba posuzovat všechny ostatní. Tento závazek k nadřazenosti biblické autority znamenal, že jediným neomylným vykladačem Písma je Písmo samo. Pro rané protestanty tedy nebylo nic důležitějšího než porozumět Bibli prostřednictvím pečlivé, racionální analýzy její gramatiky v jejím starobylém historickém kontextu.

Osvícenství v západní Evropě v 17. a 18. století posunulo vědeckou biblickou hermeneutiku ještě dále tím, že zdůraznilo moderní, věcná a racionální vědecká měřítka pro posuzování všech pravdivých tvrzení, včetně tvrzení Písma. Podobně jako geologové,

archeologové a další moderní vědci i biblisté pečlivě uplatňovali vědecké standardy při studiu Písma.

Tento přístup k Bibli se v průběhu staletí vyvíjel různými způsoby. Moderní biblisté se však v té či oné míře vydali dvěma hlavními cestami. Na jedné straně se většina vykladačů na předních akademických pracovištích vydala směrem, který se často nazývá kritická biblistika. Obecně řečeno, kritičtí biblisté jsou ti, kteří odmítli tradiční protestantskou doktrínu *sola Scriptura* a za nejvyšší měřítko pro rozpoznání pravdy považují pouze rozum a vědeckou analýzu. Kritičtí vykladači došli v podstatě k závěru, že Písmo představuje starobylé, primitivní a nespolehlivé názory na Boha, lidstvo a svět. Podle tohoto názoru mohou mít moderní lidé z Písma v některých ohledech užitek, ale veškeré soudy o Písmu se musí opírat spíše o vědecké zkoumání než o učení Bible.

Na druhé straně se jiní odborníci vydali cestou, kterou můžeme nazvat moderní evangelikální biblistika. Evangelikální vědci tvrdí, že Bible je jediným nezpochybnitelným pravidlem víry a života. Neodmítají věcnou a racionální vědeckou reflexi Písma; plně podporují důslednou aplikaci vědecké analýzy na Bibli. Pokud je však taková analýza v jasném rozporu s učením samotné Bible, evangelikální vědci se z celého srdce podřizují Písmu jako své autoritě. Jak uvidíme v průběhu těchto lekcí, tento cyklus jde cestou evangelikálů.

Pro křesťana, zvláště protestantského, je velmi důležité podřídít se autoritě Písma... Skutečná autorita je právo a moc nutit k souhlasu a Písmo je jedinečně způsobilé fungovat jako autorita v životě křesťana. Jedním z důvodů je to, že Písmo obsahuje moudrost a vhled, které by pro nás byly jinak nedosažitelné. Proto se mu říká zjevení... Druhým důvodem je, že ačkoli je pravda na mnoha místech, pravda, která je obsažena v Písmu, byla při svém složení a konečné podobě nadpřirozeně řízena, takže má takový stupeň důvěryhodnosti a neomylnosti, který je jedinečný mezi všemi zdroji pravdy, k nimž máme na tomto světě přístup. Nyní víme, že důvodem, proč získalo tuto jedinečnou spolehlivost, neomylnost, nemožnost selhat, je to, že bylo vdechnuto Bohem. Je to Boží slovo, takže když mluvíme o autoritě Písma, mluvíme ve skutečnosti o autoritě Boží. A tak podřídít se mu znamená uznat, že jsme stvoření, že jsme odvozené a závislé bytosti. A tady je ten paradox: místo toho, aby nás tento akt podřizenosti ponížil nebo nás učinil takřikajíc méně mocnými, je to vlastně to nejvíce posilující, co můžeme udělat, protože nás to nasměruje k pravdě, postaví nás to pevně na cestu k životu a k rozkvětu.

- Dr. Glen Scorgie

Poté, co jsme se zmínili o biblických kořenech vědecké hermeneutiky a podívali se na některé historické příklady, měli bychom se nyní věnovat třetí otázce: prioritám tohoto přístupu k Písmu.

PRIORITY

Moderní evangelikální biblisté na celém světě se většinou silně hlásí k vědecké hermeneutice. Tento závazek vedl k určitým prioritám pro procesy přípravy, zkoumání a aplikace. Podívejme se, nakolik je to pravda, a začněme jejich typickými prioritami pro přípravu.

Příprava

Jak jsme již řekli, přípravě se nevyhneme, kdykoli začneme vykládat Písmo. Akademičtí vykladači bible si však vytvořili priority pro přípravu, které jsou víceméně v souladu s intelektuálními prioritami, jež se vyskytují v mnoha jiných akademických disciplínách. Představte si, že se chystáte studovat biologii na univerzitě a chcete se připravit co nejlépe. Zeptáte se tedy několika profesorů biologie: „Jak bych se měl na studium připravit?“. Pravděpodobně by vám řekli něco takového: „Zapamatujte si co nejvíce biologických faktů.“ A také: „Naučte se co nejvíce o vědeckých postupech, které v biologii používáme.“

Kdybyste se dnes zeptali většiny profesorů na většině evangelických teologických institucí, jak se máte připravit na studium Bible na jejich školách, většina z nich by vám dala podobnou radu. Možná by řekli: „Naučte se hebrejsky a řecky.“ „Naučte se co nejvíce faktů o Bibli.“ „Naučte se správné metody výkladu.“ Koneckonců většina dnešních biblistů klade ve své kariéře důraz na racionální a vědecký přístup k Bibli. A věří, že úspěch jejich studentů závisí na tom, zda budou dělat totéž.

Samozřejmě je důležité připravit se na věcné a metodologické znalosti. Poznání faktů o Bibli nelze ničím nahradit. A měli bychom se snažit naučit se principy potřebné pro biblický výklad. Jak ale uvidíme za chvíli, zaměření se výhradně na intelektuální přípravu opomíjí některé z nejdůležitějších způsobů, jak bychom se měli na výklad Bible připravit.

Poté, co jsme se seznámili s několika prioritami přípravy, podívejme se na priority zkoumání ve vědecké hermeneutice.

Zkoumání

Obecně bibličtí vykladači rozlišují dva způsoby zkoumání Písma: exegezi a eisegezi. Exegeze pochází z řeckého termínu, který znamená „vyvedený z“ nebo „odvozený z“ a znamená vytáhnout nebo odvodit význam z textu. Naproti tomu eisegeze má konotace „veden do“ nebo „vložen do“. Znamená to vyčíst z úryvku význam. Vědecky orientovaní vykladači Bible se velmi snaží vyhnout eisegezi. Místo toho používají výkladové zásady, které jim podle jejich názoru zajistí exegetické, nikoli eisegetické chápání Písma.

Z tohoto pohledu se tedy zkoumání do značné míry rovná tomu, že naše intelektuální přípravy jsou využívány k odhalování skutečností z Písma. Původní význam biblických textů zkoumáme tak, že pečlivě uplatňujeme pečlivě promyšlené metody či zásady výkladu, abychom rozpoznali skutečný původní význam - nikoli jen něčí názor či program.

Jak uvidíme v průběhu tohoto seriálu, je uplatňování vědeckých metod tímto způsobem velmi důležitým rozměrem biblického výkladu. Uvidíme však také, že sotva pokrývá vše, co je pro solidní zkoumání původního významu Písma nezbytné.

Podívali jsme se na určité priority vědecké hermeneutiky v procesu přípravy a zkoumání. Nyní jsme připraveni se ptát na proces aplikace. Jak dnes většina evangelikálních vědců aplikuje Bibli?

Aplikace

Když jsem studoval teologii, jeden spolužák často přerušoval profesory při přednáškách. Jeho otázky byly vždy stejné. „Pane profesore, jaké důsledky má vaše exegeze pro nás v dnešní době?“ „Jak mám to, co říkáte o této biblické pasáži, aplikovat na svůj život?“ Až na vzácné výjimky byla odpověď vždy stejná. Profesor se usmál a řekl: „To je skvělá otázka. Ne pro mne, ale pro profesory praktické teologie.“

Jak ukazuje tato zkušenost, vědecký a odborný výklad Bible má příliš často jen málo prostoru pro praktickou aplikaci Písma. V nejlepším případě vede k faktograficky zaměřené moderní aplikaci. Jinými slovy, aplikace spočívá především ve stanovení takových faktů, kterým Bible učí věřit moderní následovníky Krista. Vyzýváme věřící, aby věřili, že teologická a morální faktická tvrzení Bible jsou pravdivá. Jistě, tento typ aplikace má velkou hodnotu. Opomíjí však řadu zásadních způsobů, jakými by Písmo mělo být aplikováno na náš dnešní život.

Metody studia Bible jsou klíčové, ale někdy je můžeme příliš zdůrazňovat, protože je můžeme dělat příliš mechanicky, jako by to bylo automatické, takže je to jen otázka: „Dobře, použil jsem tyto metody; tady je můj logický závěr,“ a stává se to čistě intelektuálním cvičením, a ne něčím, co náš člověk přijme a do čeho se vžije. V průběhu let jsem zjistil, že... Například jedno z míst, kde jsem kladl velký důraz na vlastní výzkum, bylo kulturní pozadí, svět, starověký svět, protože to bylo potřeba. Mnoho lidí k tomu nemá přístup, takže jsem to jako vědec mohl přinést. A zjistil jsem, že když jsem to dělal, jak se to vracelo k biblickým textům, otvíralo mi to zcela nové světy porozumění těmto textům. Zároveň v pozadí nebyl žádný duchovní život sám o sobě. Měl jsem z toho intelektuální potěšení, ale skutečný duchovní život byl v biblickém textu a vracet se k němu a slyšet, co nám Bůh vlastně říká, podřizovat tomu svůj život, to je něco, co nemůže být jen mechanický postup. To je něco, co přichází pouze tehdy, když své srdce věnujeme tomu, kdo si nás zamiloval a vydal sám sebe za nás.

- Dr. Craig S. Keener

Nyní, když jsme se seznámili s důležitou terminologií používanou v biblické hermeneutice a s dlouholetou tradicí vědecké hermeneutiky, bychom se měli věnovat třetímu hlavnímu tématu této lekce, a to jak by se měl vědecký výklad spojit

s hermeneutikou zbožnosti, křesťanskou tradicí zdůrazňující naši potřebu přiblížit se Bohu při výkladu Písma.

ZBOŽNÁ HERMENEUTIKA

Kristovi následovníci přijali vědeckou hermeneutiku, která se v mnohém podobá obecné hermeneutice, protože Písmo napsali lidé. Zbožná hermeneutika se však zaměřuje především na božské autorství Písma.

Křesťané vždy uznávali, že lidská slova Písma jsou zároveň slovem Božím. Jak se píše ve 2. Timoteovi 3:16, Písmo bylo inspirováno Bohem nebo doslova „vdechnuto Bohem“. Tato skutečnost odlišuje biblickou hermeneutiku od ostatních aspektů obecné hermeneutiky, protože Písmo musíme vykládat zbožně, jako živé slovo samotného Boha.

Při výkladu Písma je velmi důležité, abychom si uvědomili, že nezacházíme jen se slovy lidských autorů, že Duch svatý Boží, třetí osoba Trojice, vdechl tato slova prostřednictvím osobitých osobností, stylů a zkušeností těchto lidských autorů. Když přistupujeme k Písmu, znamená to, že protože Duch, který tato slova vdechl, přebývá a působí také v nás jako věřících, máme v jistém smyslu přístup k autorovi Písma. A to nutně potřebujeme; když přistupujeme k Písmu, musíme k němu přistupovat s modlitbou a záviset na Duchu, aby otevřel naši mysl a také aby otevřel Písmo naší myslí.

- Dr. Dennis E. Johnson

Abychom si uvědomili, co máme na mysli, podíváme se na zbožnou hermeneutiku způsobem, který je paralelní s naší předchozí diskusí. Nejprve uvidíme, že tento druh výkladu Písma má biblické kořeny. Za druhé nastíníme některé historické příklady biblických učenců, kteří praktikovali zbožnou hermeneutiku. A zatřetí uvidíme, jak dodržování tohoto přístupu k Písmu utváří naše priority pro procesy výkladu. Nejprve se zaměříme na biblické kořeny zbožné hermeneutiky.

BIBLICKÉ KOŘENY

I když bibliční autoři často zkoumali Písmo více či méně vědecky, je stejně důležité vidět, že k němu přistupovali také zbožně. Znovu a znovu naznačovali, že Kristovi následovníci mají číst Písmo jako Boží slovo, v Boží přítomnosti, způsobem, který přináší mimořádné, dokonce nadpřirozené zkušenosti s Bohem.

Bibliční autoři na tento rozměr výkladu poukázali mnohokrát, ale nyní uvedeme jako příklad jen jednu pasáž. V listě Židům 4:12 čteme: „Židé jsou věrní Bohu:

Neboť Boží slovo je živé, činné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až do rozdělení duše a ducha, kloubů a morku a je schopné rozsoudit myšlenky a postoje srdce (Židům 4:12).

V této pasáži se autor listu Židům odvolává na část Žalmu 95, kterou citoval v předchozích verších, a nazývá ji „Božím slovem“. Již dříve v Židům 4:7 citoval tentýž žalm s tím, že Bůh sám „v Davidovi říká“. A ještě předtím, v Židům 3:7, uvedl Žalm 95 slovy „jak praví Duch svatý“.

Všimněte si, jak autor listu Židům po uznání božského autorství žalmu popsal zkušenost s četbou Písma. Řekl, že Písmo samo je „živé a aktivní“. „Proniká“ do hlubin našeho nitra a „rozsuzuje myšlenky a postoje srdce“ ostřím, které je „ostřejší než jakýkoli dvousečný meč“. Ve vědecké hermeneutice se na Bibli díváme jako na předmět, který pitváme a analyzujeme. V této pasáži však autor listu Židům naznačil, že Písmo ve skutečnosti pitvá a analyzuje nás.

Tato pasáž je pro naši diskusi obzvláště důležitá, protože autor listu Židům byl velmi kultivovaný biblista. Znovu a znovu se zabýval starozákonními Písmy s takovou hloubkou vhledu, která předčí mnohé jiné novozákonní autory. Přesto ho jeho vysoce intelektuální analýzy Písma neodvrátily od zbožné hermeneutiky. Naopak, jeho intelektuální výklady posilovaly jeho schopnost přistupovat k Písmu způsobem, který ho přiváděl k vysoce emotivním, přesvědčivým a hluboce proměňujícím setkáním s Bohem. A jako takový nám ukazuje, že vědecká a zbožná hermeneutika musí spolupracovat.

Poté, co jsme se seznámili s biblickými kořeny zbožné hermeneutiky, měli bychom uvést několik historických příkladů, které ilustrují způsob, jakým Kristovi následovníci kombinovali vědecký a zbožný přístup k výkladu.

PŘÍKLADY

Zbožný výklad Bible byl důležitý zejména v patristickém období církevních dějin. Již dříve jsme se zmínili o tom, že Origenes Alexandrijský byl pečlivý a vědecký biblista. Přesto si poslechněte, jak Origenes povzbuzoval Řehoře z Neocésareje v *Origenově dopise Řehořovi*:

Když se věnuješ božské četbě, poctivě a s vírou pevně upřenou k Bohu hledej smysl božských slov, který je většině lidí skryt. Nezůstávejte u klepání a hledání, neboť nejnutnějším prvkem je modlitba, abyste božským slovům porozuměli.

Zde Origenes řekl Řehořovi, aby se „věnoval božské četbě“. Terminologie „božské četby“ byla později vyjádřena latinským výrazem *Lectio Divina*, tradicí zbožné hermeneutiky, která v různých podobách pokračuje i dnes.

Origenův přístup k Písmu byl hluboce ovlivněn novoplatonismem, zejména tím, jak byl dříve vyjádřen v dílech židovského vykladače Starého zákona Filóna Alexandrijského. Z tohoto pohledu se pod povrchem Bible nacházely nebeské, duchovní pravdy, které byly „většině lidí skryté“. Věřící potřebovali „víru pevně upřenou k Bohu“, pokud chtěli objevit skryté biblické pravdy. To znamená, že musí „hledat smysl [Bible

jako] božských slov“. Bibličtí vykladači tedy nesmějí „přestat klepat a hledat“ osobní osvícení od Boha. Ve skutečnosti je podle Origena „nejnutnějším prvkem“ pro pochopení Písma „modlitba za pochopení božských slov“. Ačkoli bychom měli odmítnout Origenovu novoplatónskou orientaci na tyto záležitosti, rozpoznal něco, co o Písmu určitě platí. Když věřící při četbě Písma hledají Boha prostřednictvím modlitebního rozjímání, Bůh jim uděluje vhledy, které jinak často zůstávají skryté.

Lidé jako Origenes zdůrazňovali, že při čtení Bible je opravdu důležité, abyste získali duchovní význam textu. Nyní bych chtěl říci, že je to opravdu zdravá věc, protože Bible není jen historická kniha, není to jen akademická učebnice, která má dráždit naši teologickou představivost. Je v ní duchovní význam... Ve skutečnosti věříme, že obojí patří k sobě, že když se zdokonalujeme ve schopnosti porozumět významu biblických slov, kontextu, do kterého jsou v úryvku zasazena, historickým detailům atd. atd. pomáhá nám to také získat duchovní vhled do toho, co text znamenal, a to jak pro první čtenáře textu, tak i pro nás následně.

- Dr. Simon Vibert

V průběhu středověku praktikoval určitou formu božského čtení neboli *Lectio Divina* téměř každý významný vykladač Písma, včetně významných vědeckých interpretů, jako byli Augustin a Akvinský.

Lectio Divina se v podstatě praktikuje ve čtyřech známých krocích nebo částech: *lectio*, čtení Písma, *meditatio*, tiché rozjímání nad obsahem přečteného, *oratio*, upřímná modlitba za Boží osvícení, a *contemplatio*, tiché čekání na Božího Ducha, aby nám dal vysoce intuitivní, hluboce emocionální a proměňující přesvědčení o významu úryvku.

V době reformace používala římská církev praxi *Lectio Divina* k ospravedlnění nejrůznějších falešných učení. Církevní autority tvrdily, že jejich učení vychází z nadpřirozených vhledů od Boha, ale tyto „vhledy“ ve skutečnosti v některých velmi důležitých ohledech odporovaly učení Písma. V reakci na to většina protestantských učenců právem kladla velký důraz na vědeckou hermeneutiku. Neopustili však zbožnou četbu Bible. Naopak, trvali na tom, aby byla zbožná hermeneutika spojena se zdravou exegetickou analýzou Písma.

Tento rys protestantské biblické vědy není příliš uznáván, a proto si dovolueme uvést jen dva známé příklady: Jana Kalvína a Jonathana Edwardse.

Jan Kalvín je právem označován za nejracionálnějšího a nejlogičtějšího biblického vykladače rané reformace. Jeho vzdělání právníka a renesančního humanisty ho pro tuto roli dobře vybavilo. V celém jeho komentáři však zjišťujeme, že se energicky věnoval nejen vědecké, ale i zbožné hermeneutice. Jako jeden z příkladů uvedme, že ve svém *komentáři k Aggeovi, 2. část*, napsal:

Boží sláva tak září v jeho slově, že bychom jím měli být zasaženi... jako by nám byl blízko, tváří v tvář.

Kalvín byl dalek toho, aby považoval výklad Písma za oddělenou, neosobní vědeckou činnost, ale trval na tom, že „Boží sláva tak září v jeho slově“, že když čteme Písmo, „měli bychom být tak zasaženi“, jako by s námi byl sám Bůh „tváří v tvář“. Jak naznačuje tato pasáž, Kalvín vyzýval své následovníky, aby četli Písmo jako všepohlcující, intenzivně emocionální a pokořující zkušenost Boží přítomnosti.

Podobně pečlivě a logicky analyzoval Písmo i americký teolog Jonathan Edwards, který žil v letech 1703-1758. Poslechněte si však tato slova z jeho eseje *Osobní vyprávění*:

Když jsem četl tato slova [z 1. listu Timoteovi], vstoupil do mé duše ... pocit slávy Boží bytosti; nový pocit, zcela odlišný od toho, co jsem kdy předtím zažil. Nikdy mi žádná slova Písma nepřipadala taková jako tato. Přemýšlel jsem sám se sebou, jak skvělá je to bytost a jak šťastný bych byl, kdybych se mohl těšit z tohoto Boha ... navždy!

Zde vidíme, že Edwards si při čtení Písma liboval v „pocitu slávy Boží bytosti“. A zkušenost s Božím Duchem byla tak silná, že Edwards toužil „těšit se z toho Boha ... navždy!“. Edwards je známý tím, že byl silně ovlivněn osvícenským racionalismem, a právem se domníval, že výklad Bible musí být hluboce vědecký. Ale ani Edwards se nespokojil s pouhým racionálním uvažováním o Bibli. Věděl, že Písmo je třeba číst také s hluboce intuitivním smyslem pro podivuhodnou Boží přítomnost.

V dnešní době se z vědeckého výkladu bible téměř vytratil zbožný přístup k hermeneutice. Zatímco raní protestanti se v reakci na machinace římskokatolických vykladačů přiklonili k vědecké hermeneutice, dnes mnozí biblisté považují zbožnou hermeneutiku za pod úroveň své intelektuální zdatnosti. Téměř veškerou svou vědeckou pozornost věnují pečlivé, racionální exegezi, jako by tento přístup poskytoval vše, co z Bible potřebujeme. Hledání osvětlení od Boha prostřednictvím intenzivní modlitby, půstu a kontemplace se z evangelikální vědy téměř vytratilo. Je však velmi důležité, abychom při přístupu k formálnímu, akademickému výkladu sledovali jak vědeckou, tak zbožnou hermeneutiku. Musíme být opatrní, abychom nezacházeli do extrémů, ale mnozí protestantští vykladači to v minulosti dělali dobře a bylo by moudré následovat jejich příkladu.

S ohledem na biblické kořeny zbožné hermeneutiky a některé historické příklady teologů, kteří spojili vědecký a zbožný přístup k výkladu Bible, se krátce podíváme na priority tohoto druhu hermeneutiky.

PRIORITY

Většina Kristových následovníků začíná číst Písmo v duchu zbožnosti. Když se však zdokonalí v odborném výkladu Bible, často ztrácejí ze zřetele význam zbožné hermeneutiky. Vědecký výklad Bible je však často tak vysoce intelektuální a analytický, že vlastně zapomínáme na něco, co bylo kdysi pro naše putování s Kristem klíčové - na osobní a mocně proměňující zkušenost s Bohem skrze jeho Slovo. Z tohoto důvodu bychom měli vidět, jak by zbožný přístup k Písmu měl upravit priority, které máme při sledování všech tří hermeneutických postupů.

Priority zbožné hermeneutiky budeme zkoumat stejným způsobem, jakým jsme se zabývali prioritami vědecké hermeneutiky. Nejprve určíme priority pro přípravu. Dále se zaměříme na proces zkoumání ve zbožné hermeneutice. A nakonec se zamyslíme nad moderním uplatněním tohoto typu výkladu. Začneme prioritami pro přípravu.

Příprava

Bohužel mnoho upřímných Kristových následovníků věří, že když čteme Písmo, nemáme absolutně žádnou kontrolu nad prožitkem zvláštní Boží přítomnosti. Bud' se to stane, nebo ne. A neexistuje způsob, jak se na ni připravit. Poslechněte si však, jak se k této mylné představě vyjádřil Jakub v Jakubově evangeliu 4:8:

Přiblížte se k Bohu, a přiblíží se k vám (Jakub 4:8).

Výraz „přiblížit se k Bohu“ pochází ze Starého zákona. Věrní věřící se „přibližovali“ ke zvláštní Boží přítomnosti ve svatostánku a chrámu. Bůh je samozřejmě všude a může se dát poznat dramatickým způsobem, kdykoli si to přeje. Jakubova slova však odrážejí biblický důraz na lidskou odpovědnost. Chceme-li zažít zvláštní Boží přítomnost, musíme se k němu přiblížit. A Bůh nám to oplátí tím, že se přiblíží k nám.

Obecně řečeno, příprava na zbožnou hermeneutiku zahrnuje posvěcení neboli svatě zasvěcení Bohu. Jak učí Písmo, musíme se zbavit všeho, co stojí v cestě společenství s Bohem, a usilovat o vše, co ho posiluje. Není třeba dodávat, že tento druh přípravy zahrnuje příliš mnoho věcí na to, abychom je mohli všechny vyjmenovat, ale pro získání představy o jejich šíři pomůže, když budeme hovořit o třech obecných kategoriích: o přípravě konceptuální (pojmové), behaviorální a emocionální.

Nejprve se na Boží přítomnost v Písmu připravujeme konceptuální přípravou. Tím máme na mysli, že se snažíme přizpůsobit své názory pravdivému Božím slovu. Víra ve falešné představy o Bohu, lidském rodu a světě staví překážky na cestě ke společenství s Bohem. Jak jsme viděli, biblisté mají tendenci zaměřovat se na poměrně úzký soubor pojmů, které odpovídají jejich akademickým důrazům. Posvěcení Božím Duchem však přináší touhu, aby všechny naše myšlenky odpovídaly Božím smýšlení, a tato touha nás připravuje na vstup do jeho přítomnosti při výkladu Písma.

Za druhé, když čteme Písmo, přibližujeme se k Bohu také díky přípravě na chování. V Písmu je konání věcí, které jsou v rozporu s Boží vůlí, jednou z největších překážek pro zakoušení příznivé Boží přítomnosti. Příprava na zbožnou hermeneutiku musí zahrnovat pokání nad našimi selháními a upřímnou touhu chovat se tak, aby se to Bohu líbilo.

Za třetí, na hledání Boží blízkosti se musíme připravit emocionální neboli citovou přípravou. Citová příprava zahrnuje všechny naše postoje - od pomíjivých vášní až po trvalé pocity vůči Bohu, lidem a zbytku stvoření. Písmo často varuje před pýchou, nenávistí a tvrdostí srdce. Tyto a podobné emoce jsou překážkou vstupu do zvláštní Boží přítomnosti. Pokora, láska, něha srdce a podobné emoce však otevírají cestu ke společenství s Bohem. Z tohoto důvodu se příprava na zbožnou hermeneutiku musí zabývat nejen našimi pojmy a chováním, ale také celou škálou našich emocí.

Moudrý a věrný výklad Bible není jen záležitostí mysli. Ve skutečnosti je to záležitost srdce, celého člověka. A to znamená - a to je, myslím, výzva pro každého, kdo má odpovědnost za výklad a následné vyučování Božího slova - to znamená, že stav našeho srdce, náš vztah s Kristem, má skutečně vliv na účinnost našeho porozumění Bibli. A proto je velmi důležité věrně vyznávat své hříchy a držet se evangelia každý den. A když začneme duchovně bloudit, a zvláště když zabředneme do hříchu v různých oblastech života, může to mít velmi negativní vliv. Myslím, že to má negativní vliv na naši schopnost skutečně porozumět Božímu slovu. A jedna věc, kterou to obzvláště způsobuje, je, že to způsobuje, že ustupujeme od opravdu silných příkazů, které máme v Písmu, a nedržíme se jich v jejich plné integritě, protože se snažíme z těchto příkazů vykroutit. Je to velmi důležité - stav srdce je pro věrný biblický výklad zásadní.

- Dr. Philip Ryken

S ohledem na tyto priority přípravy bychom měli přejít k druhému hermeneutickému procesu, ke zkoumání původního významu ve zbožné hermeneutice.

Zkoumání

Zbožná hermeneutika zahrnuje formování našeho zkoumání původního významu Písma způsobem, který nás přivádí do blízkosti Boha. Při zbožném zkoumání se na původní význam díváme z hlediska zkušenosti biblických autorů s Boží blízkostí a z hlediska toho, jak chtěli své původní posluchače také přiblížit Bohu. Existuje mnoho způsobů, jak to udělat, ale pro zjednodušení budeme opět mluvit o konceptuálním, behaviorálním a emocionálním rozměru zkoumání.

Zbožná hermeneutika vyžaduje především pojmové zkoumání - věnovat pozornost pojmům, které Bůh a jeho inspirovaní autoři zamýšleli sdělit svým původním posluchačům. Jak jsme viděli, zbožná hermeneutika musí být úzce spjata s fakty Písma, aby se nepouštěla do spekulací nebo omylů. Již jsme poznamenali, že vědecká hermeneutika je pro tento úkol dobře uzpůsobena. Ve zbožné hermeneutice si však klademe určité koncepční otázky, které se ve vědecké hermeneutice běžně neřeší. Jak tento text odhaluje autorovu zkušenost s Bohem? Jak naznačuje, jak autor zamýšlel, aby jeho posluchači zakoušeli Boží blízkost?

Za druhé, zbožné zkoumání by se mělo zaměřit také na behaviorální rozměr původního významu Písma. Již dříve jsme řekli, že lidské chování buď podporuje, nebo brání naší schopnosti přijít do zvláštní Boží přítomnosti. Z tohoto důvodu bibliční autoři při psaní také odhalovali, jak jejich vlastní jednání a jednání jejich posluchačů ovlivňuje jejich zkušenost s Boží blízkostí.

Do třetice by zbožné zkoumání mělo odhalit také emocionální rozměr původního významu, který se vztahuje k Boží blízkosti. Ačkoli vědecký výklad toto často přehlíží, bibliční autoři vyjadřovali své vlastní emoce a snažili se působit na emoce svých původních posluchačů. Radosti, pochybnosti, smutky a obavy biblických autorů a jejich posluchačů

se objevují na každém kroku. A jak jsme již naznačili, intenzivní prožitky Boží blízkosti zahrnují zvýšené emoce. Vždy je tedy třeba věnovat pozornost tomu, co biblické texty prozrazují o emocích autorů a jejich posluchačů a jak se vztahovaly k jejich zkušenostem s Boží přítomností.

Poté, co jsme se dotkli priorit přípravy a zkoumání, měli bychom se zmínit také o prioritách aplikace ve zbožné hermeneutice.

Aplikace

Když čteme Písmo v Boží přítomnosti, věnujeme se především tomu, abychom Boží slovo používali tak, jak to Bůh zamýšlel. Nepřístupujeme k Bibli jako k neživému předmětu, který před tisíci lety napsali obyčejní smrtelníci. Naopak, s Písmem zacházíme jako s Božím slovem, které je živé pro nás dnes. Abychom lépe pochopili, jak toho dosahujeme, budeme ještě jednou hovořit o pojmovém, behaviorálním a emocionálním rozměru aplikace.

Na koncepční úrovni se zbožná aplikace zaměřuje na to, jak Bůh prostřednictvím Písma ovlivňuje naše představy o sobě, o lidstvu a o zbytku stvoření. Když budeme usilovat o osvětlení Božím Duchem prostřednictvím intenzivní modlitby a kontemplace jeho Slova, zjistíme, že Boží Duch potvrzuje, posiluje a koriguje naše představy o něm, lidstvu a zbytku stvoření. A když tyto opravy přijmeme celým srdcem, zjistíme, že jsme stále více vtahováni do požehnání Boží přítomnosti.

Na úrovni chování se zbožná aplikace zaměřuje na to, jak naše chování ovlivňuje Boží přítomnost při rozjímání nad Písmem.

Když přistupujeme k Písmu, musíme pokorně obnažit vše, co jsme udělali. A když se v modlitbě přiblížíme k Bohu, jeho Duch potvrdí a posílí naše činy pro budoucí službu Bohu. A kromě toho, když o Písmu přemýšlíme ve vědomé závislosti na Duchu, zjišťujeme, že nás opravuje a posiluje, abychom se obrátili ke skutkům, které jsou Bohu milé.

A konečně, v emocionální rovině zahrnuje zbožná aplikace Písma to, jak jsou naše postoje a pocity ovlivněny četbou Písma ve zvláštní Boží přítomnosti. Boží Duch ve své moudrosti přináší lítost, zármutek a smutek, když je to vhodné. Boží Duch také naplňuje naše srdce radostí, pokojem a láskou. Když k Písmu přistupujeme jako k živému Božím slovu, mohou na nás naše emoce vůči němu, ostatním lidem a zbytku stvoření působit klidně. Nebo, jak Duch chce, mohou také naplnit naše srdce tak, že nás zaplaví Boží přítomnost. Ať už je to jakkoli, když se naučíme vykládat Písmo ve světle Boží blízkosti, zjistíme, že Písmo ožívá a proměňuje nás nejen v našich pojmech a chování, ale také v hloubce našich emocí.

Při studiu Bible si musíme uvědomit, že Bible po nás nežádá, abychom jen změnili své myšlení. Žádá nás, abychom změnili svůj život. A tak jedna z věcí, kterou rád používám, když lidi povzbuzuji ke studiu Bible, je přemýšlet o aplikaci Písma ve třech částech: myslet, cítit, dělat. Intelektualismus je, když Bibli aplikujeme pouze na jedno z těchto míst - na to, jak myslíme. Bůh však chce, abychom ho milovali celou svou myslí, takže na myšlení Bohu záleží. Ale také na tom, jak se cítíme,

Bohu záleží - na našem citovém životě, na našem rozpoložení během dne. Bohu záleží na tom, jaké jsou naše pocity. A pocity mohou být Bohu věrné a pocity *nemohou být* Bohu věrné. Neexistuje nic takového jako neutrální pocity. Ale je tu také aspekt „dělat“. Když aplikujeme Písmo, Bůh nechce, abychom přemýšleli jen o tom, jak působí na naše emoce nebo jak ovlivňuje naši mysl, ale také o tom, jak ovlivňuje naše činy. A tak když použijeme tuto mřížku - myslet, cítit, konat - skutečně nám to poskytne rovnováhu pro to, jak o Bibli přemýšlet.

- Dr. Michael J. Kruger

ZÁVĚR

V tomto úvodu do biblické hermeneutiky jsme se zaměřili na tři hlavní pojmy. Nejprve jsme prozkoumali některé základní pojmy, které potřebujeme k orientaci v tomto tématu. Za druhé jsme viděli, že vědecká hermeneutika je důležitá pro svou přísnost a logickou konzistenci. A zatřetí jsme viděli, že zbožná hermeneutika - čtení Písma v Boží přítomnosti - je rozhodující protíváhou vědecké hermeneutiky.

Když se naučíme lépe vykládat Písmo, otevře se nám cesta k nejrůznějším novým poznatkům a požehnáním od Boha. Starý a Nový zákon stanoví měřítko pro vše, čemu věříme, co děláme a co cítíme jako věrný Boží lid. A až se v následujících lekcích budeme zabývat mnoha dalšími podrobnostmi, poznáme, jak zásadní je věnovat se jak vědecké, tak zbožné hermeneutice. Při tom objevíme nové cesty věrné služby Bohu ve všech dimenzích našeho života.

PŘISPĚVATELÉ

Dr. Richard L. Pratt, Jr. (Host) je spoluzakladatelem a prezidentem společnosti Third Millennium Ministries. Více než 20 let působil jako profesor Starého zákona na Reformovaném teologickém semináři a byl vedoucím katedry Starého zákona. Dr. Pratt je vysvěceným duchovním a hodně cestuje, aby evangelizoval a vyučoval. Studoval na Westminsterském teologickém semináři, získal titul M.Div. na Union Theological Seminary a doktorát ze starozákonních studií na Harvardově univerzitě. Dr. Pratt je generálním redaktorem *studijní bible NIV Spirit of the Reformation*, překladatelem pro *New Living Translation* a konzultantem křesťanské teologie pro Islamic Encyclopedia. Je také autorem řady článků a knih, včetně knih *Modli se s otevřenými očima*, *Každá myšlenka v zajetí*, *Navržen pro důstojnost*, *Dal nám příběhy* a komentářů k 1. a 2. knize Letopisů a 1. a 2. listu Korintským.

Dr. Stephen J. Bramer je profesorem a vedoucím katedry biblických výkladů na Dallaském teologickém semináři.

P. Michael J. Glodo je docentem biblických studií na Reformovaném teologickém semináři v Orlandu na Floridě.

Dr. Dennis E. Johnson je emeritním profesorem praktické teologie na Westminsterském semináři v Kalifornii.

Dr. Craig S. Keener je vedoucím katedry biblických studií F. M. a Ady Thompsonových na Asbury Theological Seminary.

Dr. Michael J. Kruger je prezidentem a profesorem Nového zákona na Reformovaném teologickém semináři v Charlotte, N.C.

Dr. Philip Ryken je prezidentem Wheaton College.

Dr. Glen G. Scorgie je profesorem teologie na Bethel Seminary v San Diegu.

Rev. Dr. Simon Vibert je starším pastorem Christ Church Virginia Water v Anglii a bývalým zástupcem ředitele a ředitelem Školy kazatelství na Wycliffe Hall v Oxfordu.